

DaÚ?

bez chyb, pokut a penále

měsíčník č. 11-12/2026, ročník XXVII.

Vydavatel
Poradce s.r.o.
Hlavní třída 28/2020, Český Těšín
IČ: 25836200
e-shop: www.i-poradce.cz

Odpovědná redaktorka
Jarmila Blaščíková

Spolupracovníci
Ing. Martin Děrgel
Ing. Václav Benda
JUDr. Ladislav Jouza
Ing. Ivan Macháček
Ing. Antonín Daněk
Ing. E. Sedláková

Objednávky a distribuce
www.i-poradce.cz, e-shop
Doručíme poštou nebo kurýrem.

Zákaznické centrum
pondělí – pátek - 9.00 – 15.00
☎ 558-731 125, 731 126, 731 127,
732 708 627, 773 670 836
✉ abo@i-poradce.cz
🌐 www.i-poradce.cz

Sazba/Tisk
inFORM vydavatelství, s.r.o.
Alfa print s.r.o., Martin
Říjen 2026

Za správnost údajů v příspěvcích
odpovídají autoři.

ISSN: 1214-522X MK ČR: E 10000

Vážení čtenáři!

Jak AI zadat úkol tak, aby co nejméně vycházela z nepodložených předpokladů, využila relevantní informace a vytvořila výstup použitelný pro další práci, poradí Ing. I. Macháček v příspěvku **Umělá inteligence a podnikání**.

V případě, že Vás zajímá, jaké zvýšení paušální daně se očekává v roce 2027, nebo jaké jsou podmínky vstupu a setrvání v paušálním režimu, přečtěte si příspěvek

Ing. P. Nováka – **Paušální daň – změny v roce 2027**.

O zdanění odměn za výkon funkce jednatele společnosti s r.o. a zdanění výplaty podílu na zisku se dočtete v článku **Jednatel společnosti s r.o. – zdanění příjmů a odvody pojistného** v rubrice *Přímé daně*.

Daňové problematice se autoři věnují i v dalších příspěvcích: **Finanční leasing majetku z hlediska daně z příjmů, Zákon o daních z příjmů – první novela; Bezúplatné dodání zboží a DPH...**

Na co se můžete těšit v našich dalších měsícnících? **Poradce 3/2027 – Živnostenský zákon po novelách s komentářem; PaM 11-12/2026 – Minimální mzda od 1. 1. 2027 zvyšuje nároky zaměstnanců; DÚVaP 11-12/2026 – Vstupní cena – metodika, druhy, postupy; 1000 řešení 9-10/2026 – Daňové vzory smluv, Zdaňování příjmů, Specifiká zaměstnávání.**

I nadále si můžete předplatit měsíčník **DaÚ ročník 2027**, první číslo vyjde již v listopadu. **Aktuální informace** získáte na informačním portálu www.i-poradce.cz nebo telefonicky na čísle **558 731 125-128; 773 670 836**.

Vyberte si i z aktuální podzimní nabídky tematických balíčků: **ZDP po novele, Optimalizace daně, Zákoník práce po novele, Příručka mzdové účetní 2026, Hlášení zaměstnavatele.**

Věříme, že si z bohaté nabídky odborných článků vyberete potřebné informace. Děkujeme Vám za projevenou přízeň a věříme, že i nadále se budeme setkávat nad stránkami **měsíčníku DaÚ 2027**.

Jarmila Blaščíková, odpovědná redaktorka

**Podzimní nabídka
vydavatelství
(www.i-poradce.cz)**

Objednávejte přes e-shop www.i-poradce.cz, chraňte sebe a svou rodinu, zásilku doručíme poštou nebo kurýrem.

AKTUÁLNĚ**A****Zákon o daních z příjmů**

3

– první novela schválená v tomto roce

Ing. Eva Sedláková

Zahájení podnikatelské činnosti – změny

5

Ing. Antonín Daněk

Umělá inteligence a podnikání

8

Marek Macháček, Ing. Ivan Macháček

PŘÍMÉ DANĚ**PD****Paušální daň – změny v roce 2027**

13

Ing. Pavel Novák

Finanční leasing majetku

18

z hlediska daně z příjmů

Ing. Eva Sedláková

Jednatele společnosti s r.o.

21

– zdanění příjmů a odvody pojistného

Ing. Ivan Macháček

Zaměstnanec prodává bitcoiny

24

– jaký je daňový postup?

Ing. Ivan Macháček

NEPŘÍMÉ DANĚ**ND****Bagatelné pohledávky**

28

– oprava základu daně od 1. 1. 2027

Ing. Václav Benda

Bezüplatné dodání zboží a DPH

32

Ing. Pavel Novák

Odpočet pohledávek – oprava po lhůtě splatnosti

36

Ing. Václav Benda

NEMOVITOSTI**N****Pronájem nemovité věci**

40

– výdaje z hlediska daně z příjmů

Ing. Eva Sedláková

Věcné břemeno (služebnost)

42

z hlediska daně z příjmů

Ing. Ivan Macháček

ÚČETNICTVÍ**Ú****Účtování o reálných hodnotách**

47

Ing. Jiří Koch

**Účtování o dotacích, vládních podporách
příspěvcích, darech**

50

Ing. Jiří Koch

Účtování o reálných hodnotách

54

Ing. Martin Děrgel

CHYBOVAT ZNAMENÁ PLATIT**CH****Návaznost zaměstnání**

57

Ing. Antonín Daněk

Náhrada škody – pracovní úrazy

60

JUDr. Lada Jouzová

Výpověď ze zdravotních důvodů

64

JUDr. Eva Dandová

RADY ODBORNÍKŮ**RO****Skončení pracovního poměru**

68

– jak se vyhnout problémům

JUDr. Ladislav Jouza

Samorozvrhování – pracovní doby

71

JUDr. Eva Dandová

Další práce při rodičovské dovolené

75

JUDr. Ladislav Jouza

Základní povinnosti zaměstnavatele

78

a postupy zdravotních pojišťoven

Ing. Antonín Daněk

MZDY A ODVODY**MO****Mzdová účtárna – digitalizace**

81

JUDr. Ladislav Jouza

Minimální mzda a zdravotní pojištění

83

Ing. Antonín Daněk

Dohoda sjednaná na dobu určitou

87

Ing. Antonín Daněk

Dohody o provedení práce

90

– zdanění a pojistné odvody

Richard W. Fetter

Minimální vyměřovací základ

92

– chybný postup

Ing. Antonín Daněk

Termíny pro praxi v listopadu 2026

95

Zákon o daních z příjmů

první novela schválená v roce 2026

V letošním roce byl schválen zákon č. 128/2026 Sb., kterým se mění zákon č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Na webových stránkách Ministerstva Financí byla dne 31. 7. 2026 k tomuto zákonu zveřejněna informace, týkající se skutečnosti, že senioři mohou ukončit penzijní spoření bez sankce a získat zpět státní příspěvky, které museli vrátit státu.

A

V informaci se uvádí mimo jiné, že 1. srpna nabývá účinnosti novela zákona o doplňkovém penzijním spoření. Díky ní končí uzamčení důchodců v penzijním spoření. Senioři, kteří museli státu vrátit získané státní příspěvky či dokonce přišli o vlastní úspory, dostanou možnost získat je zpět.

Novela se týká všech klientů, kteří uzavřeli smlouvu o penzijním spoření před datem 29. 12. 2023, mají již přiznán starobní důchod a doposud v penzijním spoření setrvali, tedy smlouvu ještě neukončili. Všichni tito klienti nově získali možnost penzijní spoření ukončit bez ohledu na to, jak dlouhou dobu spoření mají za sebou, tzn. přestává pro ně platit povinnost spořit minimálně 5 let.

Druhá skupina, které se pomoc týká, jsou důchodci, kteří se po ukončení vyplácení příspěvku rozhodli spoření ukončit, přestože neměli odspořenou dobu 5 let a museli proto vrátit státu všechny již připsané státní příspěvky. Tito senioři získávají možnost podat písemně žádost u penzijní společnosti, u které naposledy spořili, a dostat od ní tyto peníze zpět. Další senioři přišli nejen o státní podporu, ale i o své vlastní vklady, protože neodspořili ani 2 roky. I ti budou mít možnost je dostat zpět.

Na podání žádosti o navrácení peněz platí lhůta půl roku, od 1. 8. 2026 do 1. 2. 2027. Po uplynutí této lhůty klientům nárok na vrácení příspěvků zanikne. Ukončení spoření i navrácení ztracených příspěvků není automatické, klienti se musí se svým nárokem aktivně obrátit na svou penzijní společnost.

Změna zákona o daních z příjmů

► § 15b odst. 1 písm. a) bod 1

Podle § 15b odst. 1 písm. a) bod 1 zákona produkt spoření na stáří je daňově podporovaný, pokud je sjednáno nebo jinak určeno, že výplata peněžních prostředků nebo plnění z tohoto produktu nebo odepsání majetku z dlouhodobého investičního produktu jsou ve prospěch

a) poplatníka, který produkt sjednal, a to pouze

1. po 120 kalendářních měsících od vzniku produktu, nejdříve však v kalendářním roce, ve kterém poplatník dosáhne 60 let věku, a v případě plnění z doplňkového penzijního spoření, na které podle zákona upravujícího doplňkové penzijní spoření vzniká nárok dosažením věku o 5 let nižšího, než je jeho důchodový věk podle zákona upravujícího důchodové pojištění, nejdříve v okamžiku

dosažení věku o 5 let nižšího, než je jeho důchodový věk podle zákona upravujícího důchodové pojištění; doba 120 kalendářních měsíců a podmínka dosažení 60 let věku se nepoužijí v případě plnění z doplňkového penzijního spoření, na které podle zákona upravujícího doplňkové penzijní spoření vzniká nárok před uplynutím spořicí doby v délce 120 kalendářních měsíců, nebo dosažením 60 let věku.

Ustanovení navazuje na úpravu § 28a zákona o doplňkovém penzijním spoření, jímž je uzamčeným účastníkům přiznán nárok na jednorázové vyrovnání. Toto jednorázové vyrovnání se týká poplatníků, kteří uzavřeli smlouvu o doplňkovém penzijním spoření nebo o penzijním připojištění do 29. prosince 2023 (viz § 28a odst. 1 zákona o doplňkovém penzijním spoření) a podle § 28a odst. 2 zákona o doplňkovém penzijním spoření se vztahuje i na poplatníky, kteří měli takové doplňkové penzijní spoření nebo penzijní připojištění se státním příspěvkem dříve uzavřené a své prostředky poté převedli z transformovaného fondu do účastnického fondu nebo k jiné penzijní společnosti. Úpravy § 15b zákona o daních z příjmů se vztahují právě na druhou uvedenou skupinu poplatníků, protože § 15b byl do zákona o daních z příjmů

vložen až zákonem č. 462/2023 Sb. a podle přechodného ustanovení v jeho čl. II bodě 3 se toto nové ustanovení nepoužije na penzijní připojištění a doplňkové penzijní spoření vzniklá před 1. lednem 2024. Ustanovení § 15b zákona o daních z příjmů by se tedy týkalo jednorázového vyrovnání podle § 28a zákona o doplňkovém penzijním spoření jen v případě, že by poplatníkovi 1. ledna 2024 nebo později vzniklo nové doplňkové penzijní spoření, na které by převedl prostředky ze svého dřívějšího doplňkového penzijního spoření nebo penzijního připojištění. Za účelem narovnání zacházení s jednorázovým vyrovnáním podle § 28a zákona o doplňkovém penzijním spoření se standardním jednorázovým vyrovnáním upravuje daňový režim tohoto jednorázového vyrovnání a vystoupení těchto účastníků ze systému penzijního spoření v zákoně o daních z příjmů. Cílem úpravy je zajistit, aby uzamčení účastníci nepřišli o daňovou podporu na svém produktu spoření na stáří. Zákon stanoví výjimku z obecných podmínek daňové podpory produktu spoření na stáří týkající se situací, kdy vzniká nárok na plnění podle zákona o doplňkovém penzijním spoření, tj. rozšiřuje podmínku dosažení 60 let věku tak, aby odpovídala znění § 28a zákona o doplňkovém penzijním spoření, podle něhož jednorázové plnění náleží účastníkovi, který neplní podmínky včetně dosažení 60 let věku.

► § 15b odst. 4 písm. a) bod 4

Podle § 15b odst. 4 písm. a) bod 4 zákona k navracení daňové podpory produktu spoření na stáří dochází, pokud před uplynutím 120 kalendářních měsíců od jeho vzniku nebo před kalendářním rokem, ve kterém poplatník dosáhne 60 let věku, došlo k výplatě peněžních prostředků nebo plnění z tohoto produktu nebo k odepsání majetku z dlouhodobého investičního produktu ve prospěch poplatníka, který produkt sjednal, nejedná-li se o:

4. plnění z doplňkového penzijního spoření podle zákona upravující-

cího doplňkové penzijní spoření vyplacené podle zvláštního ustanovení o jednorázovém vyrovnání některých účastníků zákona upravujícího doplňkové penzijní spoření.

Zákon rozšířil výčet výjimek z povinnosti navrátit daňovou podporu produktu spoření na stáří při předčasné výplatě peněžních prostředků nebo plnění z tohoto produktu o jednorázové vyrovnání poskytované některým účastníkům podle § 28a zákona o doplňkovém penzijním spoření.

Přechodná ustanovení stanoví, že:

1. Na jednorázové vyrovnání podle § 28a zákona č. 427/2011 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí

Cílem novely je zabránit zdanění příspěvků zaměstnavatele zaplacených na spoření na stáří uzamčeného účastníka...

účinnosti tohoto zákona, z penzijního připojištění se státním příspěvkem nebo z doplňkového penzijního spoření vzniklých do 31. prosince 2023 se nepoužijí § 8 odst. 6 věty pátá a poslední zákona č. 586/1992 Sb., ve znění účinném do 31. prosince 2023.

Podle čl. II bodu 3 zákona č. 462/2023 Sb. se na penzijní připojištění a doplňkové penzijní spoření vzniklá přede dnem účinnosti předmětného zákona použije § 8 odst. 6 zákona o daních z příjmů ve znění účinném do 31. prosince 2023, podle kterého se v případě jednorázového vyrovnání z penzijního připojištění nebo doplňkového penzijního spoření do základu daně z příjmů zahrnují rovněž příspěvky zaměstnavatele zaplacené na zaměstnancův produkt spoření na stáří (podle vět páté a poslední tohoto ustanovení se totiž tato jednorázová vyrovnání pro zjištění základu daně nesnižují o příspěvky zaplacené zaměstnavatelem). Nově se z režimu úpravy § 8 odst. 6 věty páté a poslední zákona o daních z příjmů ve znění účinném do 31. prosince 2023 vyjímá jednorázové vyrovnání podle § 28a

zákona o doplňkovém penzijním spoření. Cílem právní úpravy je zabránit zdanění příspěvků zaměstnavatele zaplacených na produkt spoření na stáří uzamčeného účastníka, který do systému penzijního spoření vstoupil do 29. prosince 2023 a využívá možnosti jednorázového vyrovnání podle § 28a zákona o doplňkovém penzijním spoření.

2. Plnění podle čl. II bodu 5 je osvobozeno od daně z příjmů fyzických osob.

Citovaný čl. II bod 5 zákona č. 128/2026 Sb., o doplňkovém penzijním spoření stanoví, že účastníkovi doplňkového penzijního spoření podle bodu 1, jemuž nevznikl nárok na odbytné a jehož prostředky účastníka nebyly převedeny k jiné penzijní společnosti, vyplatí penzijní společnost podle bodu 2 spolu se státním příspěvkem podle bodu 1 i ostatní prostředky účastníka.

Ustanovení se týká poplatníků, kteří ze systému doplňkového penzijního spoření vystoupili přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, aniž měli nárok na jednorázové vyrovnání nebo odbytné. Těmto poplatníkům budou podle čl. II bodu 5 tohoto zákona vráceny veškeré prostředky z jejich doplňkového penzijního spoření. Plnění vyplacené poplatníkům v této formě je osvobozeno od daně z příjmů fyzických osob. Ustanovení se uplatní rovněž na poplatníky podle čl. II bodu 7 tohoto zákona, tedy na ty, kteří již přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona vystoupili z penzijního připojištění, neboť se na ně právní úprava čl. II bodů 1 až 6 tohoto zákona použije obdobně.

Ustanovení se neuplatní na plnění podle čl. II bodu 1 tohoto zákona, kterým bude vrácen státní příspěvek, jelikož tento příspěvek je od daně osvobozen podle § 4 odst. 1 písm. h) zákona o daních z příjmů jakožto příspěvek z veřejného rozpočtu, a není tedy třeba jej upravovat zvláštním ustanovením.

Ing. Eva Sedláková

Zahájení podnikatelské činnosti – změny

A

Výkonem samostatné výdělečné činnosti at' už v „klasické formě“, tedy standardní komunikací s Finančním úřadem, zdravotní pojišťovnou a správou sociálního zabezpečení nebo v paušálním režimu má pojištěnec relevantně vyřešen ve zdravotním pojištění svůj pojistný vztah. Nicméně si v obou případech musí být vědom svých zákonných povinností, které jsou ve zdravotním pojištění stanoveny v zákoně č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění a zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, oba ve znění p.p. I do postupů OSVČ se s účinností od 1. 1. 2026 určitým způsobem promítly změny přijaté velkou novelou zákonů zdravotního pojištění č. 289/2025 Sb.

Může být pojištěnec ve zdravotním pojištění OSVČ i tehdy, když podnikatelskou činnost fakticky nevykonává? Kdy není OSVČ povinna platit při zahájení své činnosti zálohy na pojistné? Je výše zálohy OSVČ omezena horní hranicí? Jaké podmínky platí pro OSVČ splňující podmínky osobní a řádné péče alespoň o jedno dítě do 7 let věku?

Zálohy a doplatky pojistného

Pokud se pojištěnec (nebo také osoba, která nemá na území České republiky trvalý pobyt) rozhodne podnikat jako osoba samostatně výdělečně činná, platí pro ni ve zdravotním pojištění mnohé povinnosti, které musí respektovat. V opačném případě se vystavuje nebezpečí, že zdravotní pojišťovna bude po nezodpovědném podnikateli uplatňovat dlužné pojistné (zálohy na pojistné) včetně penále, případně může provinilci uložit pokutu za porušení některých ustanovení zákona. Z hlediska placení pojistného je zapotřebí vycházet ze skutečnosti, že OSVČ – jako jediná ze skupin plátců – hradí pojistné formou záloh a (případného) doplatku pojistného.

Zahájení samostatné výdělečné činnosti

Nejpozději do 8 dnů po zahájení samostatné výdělečné činnosti je pojištěnec povinen oznámit své zdravotní pojišťovně její zahájení (případně ukončení). Za zahájení samostatné výdělečné činnosti se pro účely zdravotního pojištění považuje okamžik, kdy osoba začne provozovat činnost s cílem „mít příjem“ (uzavření kupní nebo nájemní smlouvy, vystavení objednávky, fakturace apod.). Za zahájení samostatné výdělečné činnosti se tedy nepovažuje pouhé získání živnostenského listu nebo jiného oprávnění k provozování samostatné výdělečné činnosti.

Povinnost oznámit zdravotní pojišťovně zahájení a ukončení samostatné výdělečné činnosti se na OSVČ vztahuje i tehdy, je-li současně zaměstnán a pojistné za ni odvádí zaměstnavatel. U osob podnikajících na základě živnostenského oprávnění lze oznamovací povinnost splnit i prostřednictvím Centrálního registračního místa obecního živnostenského úřadu, a to vyplněním tiskopisu nazvaného Jednotný registrační formulář.

Rozhodné období

Pojištěnec může podnikat jako OSVČ buď celý kalendářní rok, nebo pouze po část roku, kdy je v této souvislosti mj. důležité, zda je jeho samostatná výdělečná činnost jediným nebo při souběhu se zaměstnáním hlavním či vedlejším zdrojem příjmů.

Ve zdravotním pojištění platí, že rozhodným obdobím je u podnikatelské sféry kalendářní rok, nejkratší poměrnou částí pak kalendářní měsíc. To znamená, že pokud OSVČ podniká v kalendářním roce třeba jen po část jednoho kalendářního měsíce, je z pohledu zdravotního pojištění v příslušném měsíci (a roce) OSVČ se všemi zákonnými povinnostmi. Jinak také řečeno, pokud je pojištěnec OSVČ pouze po část kalendářního měsíce (zahájil samostatnou výdělečnou činnost třeba 25. dne v měsíci), považuje se z hlediska zdravotního pojištění za OSVČ po celý tento kalendářní měsíc, samozřejmě včetně měsíců následujících.

Jelikož je u OSVČ rozhodným obdobím pro placení pojistného kalendářní rok, vypočítává se pojistné za celý příslušný rok, a to porovnáním výše uhrazených záloh (jsou-li podle zákona povinně placeny) a celkové výše pojist-

ného na základě výsledků samostatné výdělečné činnosti za příslušné kalendářní měsíce tohoto roku. K tomuto účelu podávají OSVČ Přehled o výši daňového základu ze samostatné výdělečné činnosti a zaplacených zálohách na pojistné (dále jen Přehled).

Zálohy na pojistné se platí při zahájení podnikání jako jediného (při souběhu se zaměstnáním hlavního) zdroje příjmů a dále v návaznosti na podaný Přehled pravidelně každý měsíc, a to nejpozději do osmého dne následujícího kalendářního měsíce.

Platby podle zákona

Výše měsíčně placené zálohy je v zásadě míře ovlivněna skutečností, zda je samostatná výdělečná činnost pojištěnce v rozhodném období kalendářního roku buď jeho jediným, nebo při souběhu zaměstnání s podnikáním hlavním, resp. vedlejším zdrojem příjmů.

Pro účel placení pojistného nelze v takových případech sčítat příjmy či pojistné placené z titulu zaměstnání a samostatné výdělečné činnosti nebo-li buď musí být:

- v zaměstnání odváděno zaměstnavatelem pojistné alespoň z minimálního vyměřovacího základu platného pro zaměstnance (tedy případně i formou dopočtu a doplatku pojistného do stanoveného minima) nebo
- v rámci samostatné výdělečné činnosti musí být placeny alespoň minimální zálohy, tj. v roce 2026 nejmeně v částce 3 306 Kč

v situaci, kdy pro pojištěnce platí povinnost dodržet ve zdravotním pojištění zákonné minimum.

Pokud při souběhu zaměstnání se samostatnou výdělečnou činností nedosahují příjmy v zaměstnání minimální mzdy, musí zaměstnanec vystavit zaměstnavateli čestné prohlášení, že ve své samostatné výdělečné činnosti platí alespoň minimální zálohy jako OSVČ – v tomto případě pak odvádí zaměstnavatel pojistné ze skutečné výše příjmu, tedy bez dopočtu. Jest-

liže tato podmínka splněna není, provádí zaměstnavatel dopočet a doplatek pojistného do minimálního vyměřovacího základu.

Při zahájení podnikatelské činnosti v průběhu roku 2026

platí pro OSVČ v souvislosti s placením/neplacením záloh následující podmínky:

a) záloha 0 Kč

OSVČ zahajující v roce 2026 podnikatelskou činnost není povinna platit zálohy na pojistné v případech, kdy:

- je při souběhu se zaměstnáním podnikatelská činnost vedlejším zdrojem příjmů,
- se jedná o osobu, pro kterou neplatí ve zdravotním pojištění minimální vyměřovací základ podle § 3a zákona č. 592/1992 Sb.

Zálohy na pojistné se také neplatí za kalendářní měsíce, v nichž byla OSVČ uznána po celý kalendářní měsíc neschopnou práce nebo jí byla nařízena karanténa podle zvláštních právních předpisů. Tuto skutečnost však musí OSVČ zdravotní pojišťovně průkazně doložit. Zvýhodnění podnikatele spočívá ve skutečnosti, že pokud měla OSVČ nárok na výplatu nemocenského nebo peněžité pomoci v mateřství po celý kalendářní měsíc, nemusí být při ročním zúčtování dodržen za tento měsíc minimální vyměřovací základ.

b) záloha 3 306 Kč

Jedná se o výši minimální zálohy OSVČ pro rok 2026. Tuto zálohu platí OSVČ, která v roce 2026 zahajuje svoji samostatnou výdělečnou činnost jako jediný (resp. při souběhu se zaměstnáním hlavní) zdroj příjmů, pokud si nezvolí možnost platit zálohy vyšší než minimální.

Poznámka

Zálohu vyšší než 3 306 Kč platí OSVČ od kalendářního měsíce roku 2026, ve kterém podá, resp. měla podat Přehled za rok 2025 v situaci, kdy jí podle výsledků roku 2025 vyjde záloha vyšší než 3 306 Kč.

Podání Přehledu a úhrada doplatku pojistného

Bez ohledu na to, jestli OSVČ platí nebo neplatí v roce 2026 zálohy na pojistné, musí u této skupiny plátců proběhnout i roční zúčtování, a to tím způsobem, že po skončení kalendářního roku 2026 podá v roce 2027 v určených termínech Přehled.

Do osmi dnů po dni, ve kterém OSVČ podala, resp. měla podat Přehled, doplatí pojistné, pokud tato povinnost vznikne.

Změní-li OSVČ v průběhu roku zdravotní pojišťovnu (standardně k 1. 7. 2026), podá v roce 2027 Přehled oběma zdravotním pojišťovnám.

Ve zdravotním pojištění bez maxima

Maximum platilo ve zdravotním pojištění naposledy za rozhodné období kalendářního roku 2012. Přijetím novely zákona o daních z příjmů a dalších zákonů č. 267/2014 Sb. byla v části jedenácté, novelizující zákon č. 592/1992 Sb., kompletně vypuštěna ustanovení o maximálním vyměřovacím základu při placení pojistného na zdravotní pojištění, takže s účinností od 1. 1. 2015 – fakticky však od roku 2013 – není maximální vyměřovací základ stanoven ani u zaměstnavatelů (zaměstnanců), ani u OSVČ. Tato skutečnost mimo jiné znamená, že OSVČ mohou, resp. musejí, podle výsledků podnikatelské činnosti dosažených v předcházejícím roce platit v následujícím roce (od kalendářního měsíce, ve kterém je, resp. měl být, podán Přehled) jakkoli vysoké zálohy a ani celková roční výše pojistného není omezena horní hranicí.

Paušální režim

Od roku 2021 může OSVČ vyvíjet svoji činnost v tzv. paušálním režimu.

Oznámení o vstupu do paušálního režimu podává poplatník daně z příjmů fyzických osob správci daně do desátého dne rozhodného zdaňovacího období. Pojištěnec, který hodlá vstou-

pit do tohoto režimu a současně zahajuje samostatnou výdělečnou činnost, může tyto skutečnosti oznámit (resp. oznamuje) také orgánu Finanční správy České republiky. Touto cestou bude splněna oznamovací povinnost i vůči příslušné zdravotní pojišťovně.

OSVČ činná v paušálním režimu platí zálohy na pojistné (pojistné) podle zákona o daních z příjmů. Totiž, nepodává-li tato OSVČ daňové přiznání tehdy, když se daň rovná paušální dani, a ani Přehled zdravotní pojišťovně, pak v takovém případě nejsou předmětné platby zálohami na pojistné, ale považují se v roce 2026 za pojistné v rámci celkové platby v jednom ze tří zvolených pásem.

Pouze bezhotovostní úhrady

Od 1. ledna 2026 platí i OSVČ zálohy na pojistné a případný doplatek pojistného v české měně na účet zdravotní pojišťovny vedený u poskytovatele platebních služeb. Za den platby pojistného se považuje den, kdy dojde k připsání pojistného na účet zdravotní pojišťovny vedený u poskytovatele platebních služeb. To znamená, že zdravotní pojišťovny již nepřijímají platby v hotovosti.

Osoby samostatně výdělečně činné platí zálohu na pojistné za příslušný kalendářní měsíc nejpozději do 8. dne následujícího kalendářního měsíce. Případně-li poslední den stanovené lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší příští pracovní den.

Oznámení některých skutečností pojištěncem

Podle § 10 odst. 5 zákona č. 48/1997 Sb. je pojištěnec povinen oznámit a doložit příslušné zdravotní pojišťovně nejpozději do 8 dnů ode dne, kdy nastaly, skutečnosti rozhodné pro vznik nebo zánik povinnosti státu platit za něj pojistné podle § 7 odst. 1 písm. i), j), k), m), n), r), s) a t). Pojištěnec tak oznamuje a dokládá zdravotní

pojišťovně „státní kategorii“ například z titulu příjemce dávek nemocenské, invalidity třetího stupně nebo osobní a řádné péče alespoň o jedno dítě do 7 let věku při splnění podmínek v § 7 odst. 1 písm. k) cit. zákona.

Pokud má podnikatel dítě do 7 let věku a splňuje podmínky osobní a řádné péče, pak je žádoucí, aby kontaktoval svoji zdravotní pojišťovnu, u které vyplní v dané věci oznámení, například ve formě čestného prohlášení. Zdravotní pojišťovna zaregistruje osobu v této „státní kategorii“ a na základě této skutečnosti pro ni neplatí v samostatné výdělečné činnosti (a ani v zaměstnání) minimální vyměřovací základ.

Oznámení o přihlášení do této kategorie osob, za které je plátcem pojistného stát, nelze (s jednou výjimkou – když je ve hře mezinárodní prvek) učinit se zpětnou platností. Kdyby byla samostatná výdělečná činnost zahájena například dne 1. 9. 2026, a aby OSVČ nemusela platit zálohy, musí přihlášení do kategorie proběhnout do 31. 8.

OSVČ ze zahraničí

Pokud začne v České republice podnikat osoba ze států, které postupují podle koordinačních nařízení Evropské unie č. 883/2004 a 987/2009, je v České republice pojištěna neboli účastna všech systémů sociálního zabezpečení České republiky. Tato nařízení se vztahují na osoby a instituce ze států Evropské unie a dále z Norska, Islandu, Lichtenštejnska, ze Švýcarska a ze Spojeného království.

Základním principem těchto nařízení je pojištění ve státě výkonu výdělečné činnosti. Pokud disponuje občan z některého z těchto států oprávněním k provozování samostatné výdělečné činnosti v České republice, postupuje se primárně v duchu nařízení z hlediska plnění zákonných povinností v souladu s českou legislativou platnou ve zdravotním pojištění. Zvolené české zdravotní pojišťovně oznamuje osoba v zákonné osmidenní lhůtě zahájení samostatné výdělečné činnosti, přičemž současně

předkládá živnostenský list nebo jinou úřední listinu, na jejímž základě vykonává samostatnou výdělečnou činnost a dále překládá doklad o přihlášení k registraci jako daňový subjekt u příslušného správce daně. Tato OSVČ plní všechny povinnosti plátce pojistného. Přihlášením se tak OSVČ stává plátcem pojistného do českého systému veřejného zdravotního pojištění s povinností placení záloh na pojistné a případného doplatku včetně plnění ostatních zákonných povinností (např. každoroční podávání Přehledu).

Ještě doplňujeme, že účastníkem českého systému veřejného zdravotního pojištění není cizinec ze „třetí země“ vykonávající v České republice samostatnou výdělečnou činnost. Za účelem pokrytí případných nákladů za poskytnutou zdravotní péči v ČR je žádoucí, aby si taková osoba sjednala komerční zdravotní pojištění. Pokud je však osoba ze „třetí země“ zaměstnána u českého zaměstnavatele a zároveň v ČR podniká, plní povinnosti i jako OSVČ, takže například každoročně podává zdravotní pojišťovně Přehled.

RADA!

- Pokud pro podnikatele platí ve zdravotním pojištění minimální vyměřovací základ, musí v roce 2026 platit zálohy alespoň 3 306 Kč. Rovněž nesmí opomenout podat ve stanoveném termínu Přehled. A pokud u něj započne některá ze „státních kategorií“, vyjmenovaná v citovaném § 10 odst. 5 zákona č. 48/1997 Sb., musí tuto skutečnost oznámit a doložit zdravotní pojišťovně do osmi dnů.
- Pokud tak neučiní, přichází zdravotní pojišťovna o pravidelnou měsíční platbu pojistného od státu, což je od ledna 2026 částka 2 188 Kč za každou takovou osobu. Za nesplnění této povinnosti v zákonné osmidenní lhůtě může zdravotní pojišťovna uložit pokutu až do výše 10 000 Kč.

Ing. Antonín Daněk

Umělá inteligence a podnikání

Umělá inteligence může podnikatelům výrazně urychlit práci – od přípravy nabídek a marketingových textů přes analýzu tabulek až po práci se smlouvami a interními podklady. Kvalitu výsledku však neurčuje pouze použitý nástroj. Stejně důležité je, jak přesně člověk úkol zadá, jaký poskytne kontext a jak následně výstup ověří.

Cílem článku není popisovat desítky možností, co všechno dnes generativní AI umí. Důležitější je řešení odpovědi na praktickou otázku, **jak AI zadat konkrétní odborný úkol tak, aby co nejméně vycházela z nepodložených předpokladů**, využila relevantní informace a vytvořila výstup použitelný jako podklad pro rozhodnutí nebo další práci.

Způsob zadání je klíčový

Generativní umělá inteligence se během několika let stala běžnou součástí práce firem. Podnikatelé ji používají při psaní e-mailů, tvorbě obsahu, přípravě obchodních nabídek, analýze dokumentů, rešerši, práci s tabulkami nebo plánování. Samotná dostupnost moderního nástroje však ještě neznamená, že jej člověk umí dobře využít. **Dva lidé mohou stejnému systému zadat zdánlivě stejný problém a získat odpovědi s velmi rozdílnou praktickou hodnotou.**

Rozdíl často nevzniká v použitém modelu, ale v zadání. Obecná otázka „Jak mám zvýšit prodej?“ může vést k seznamu univerzálních rad. Pokud však AI dostane informace o typu firmy, zákaznících, cenové hladině, současném prodejním kanálu, marži a omezeních, může místo obecných pouček připravit konkrétnější varianty, které lze skutečně porovnat. **V podnikání je proto vhodné přestat chápat prompt (zadání) jako jednovětou otázku a začít jej vnímat jako pracovní zadání.**

Základem je rozumět nastavení používaného AI nástroje

Při jednorázovém překladu nebo úpravě krátkého textu není nutné se nastavením AI příliš zabývat. Jiná situace nastává, pokud se z ní stává pravidelný pracovní nástroj. Některé služby umožňují vlastní instrukce, personalizaci, firemní pracovní prostory nebo jiné trvalejší nastavení. Jejich konkrétní podoba se mezi nástroji i licencemi liší, princip je však podobný: **předem lze určit, v jakém prostředí AI pracuje a jakým způsobem má odpovídat.**

Podnikatel si může například nastavit, že AI používá především pro přípravu obchodních materiálů, analýzu provozních problémů a kontrolu textů. **Současně lze určit požadovaný styl: stručné odpovědi, jasné oddělení faktů a předpokladů**, upozornění na chybějící informace a pokyn, aby AI automaticky nepotvrzovala výchozí názor uživatele. Takové nastavení neudělá z AI bezchybného poradce, ale omezí potřebu opakovat stejné instrukce v každém novém zadání.

Příklad základního nastavení pro podnikatele

Profil firmy a pracovního prostředí

„Vedeme malou až střední firmu v České republice. AI používám zejména při přípravě obchodních nabídek, marketingových materiálů, analýze firemních dat, práci s dokumenty a interním rozhodování. Oče-

kávám praktické, konkrétní a srozumitelné odpovědi.“

Způsob odpovídání

„Pokud nemáš dostatek informací pro spolehlivý závěr, nejprve napiš, co chybí. Nevymýšlej si údaje o firmě, zákaznících ani trhu. Odděluj fakta, předpoklady a doporučení. Nepotvrzuj automaticky můj názor, upozorni i na slabá místa, rizika a rozumné alternativy. U tvrzení, která jsou nejistá, závisí na neúplných podkladech nebo vyžadují aktuální ověření, tuto nejistotu výslovně označ a uveď, co a z jakého zdroje je třeba ověřit.“

Pro různé činnosti mohou dávat smysl odlišné instrukce. **Jiný styl potřebuje majitel firmy při rozhodování o investici, jiný obchodník při přípravě nabídky a jiný marketingový pracovník při tvorbě kampaně.** Firmy proto mohou mít několik schválených vzorů podle role a typu práce.

Formulace zadání pro AI

Při internetovém vyhledávání jsme zvyklí zadávat několik slov a následně si z výsledků sami vybírat. Konverzační AI funguje jinak: snaží se rovnou vytvořit odpověď. **Pokud jí důležitá informace chybí, může vycházet z předpokladů, které uživatel výslovně neuvedl.** Právě zde vzniká jedna z nejčastějších příčin nepoužitelných výstupů.

Dobré zadání se proto podobá instrukci pro kolegu. Kdyby podnikatel řekl novému zaměstnanci pouze „udělej mi nabídku pro klienta“, zaměstnanec

by potřeboval vědět, co firma nabízí, komu, za jakou cenu, s jakým cílem, v jakém tónu a jak dlouhý má výstup být. Totéž platí pro AI.

Délka promptu nerozhoduje o jeho kvalitě

Kvalita se neměří počtem slov. Důležitá je relevance. U obchodní nabídky může být zásadní typ zákazníka, jeho problém, cenová hladina, konkurenční výhoda a požadovaný další krok. U finanční analýzy jsou klíčové období, struktura dat, význam jednotlivých ukazatelů a to, zda se hledají chyby, trendy nebo scénáře. U smlouvy je nutné určit, zda nás zajímá například fakturace, termíny, odpovědnost, sankce nebo rizika pro cash flow.

Stejný úkol, jiná kvalita zadání

Slabé zadání: „Vytvoř mi nabídku pro klienta.“

Použitelnější zadání: „Jsme česká B2B firma poskytující správu firemních sítí. Připrav návrh dvoustránkové nabídky pro výrobní podnik s přibližně 80 zaměstnanci, který řeší časté výpadky a nemá interního IT specialistu. Cílem je získat osobní schůzku, ne uzavřít prodej e-mailem. Zdůrazni spolehlivost, rychlou reakční dobu a předvídatelné měsíční náklady. Nevymýšlej reference ani konkrétní parametry úrovně poskytovaných služeb (SLA), které jsem neuvedl.“

Druhé zadání je delší, ale jeho výhoda není v délce samotné. **AI dostává informace o typu zákazníka, problému, obchodním cíli, hlavních argumentech i hranicích toho, co si nesmí domyslet.** Druhé zadání je proto kvalitnější a vytváří lepší předpoklady pro přesný a prakticky využitelný výstup.

Nejprve vymezit úkol, potom hledat řešení

U složitějších problémů je výhodné oddělit zjištění toho, co potřebujeme vědět, od samotného řešení. Podnikatel nemusí po AI okamžitě požadovat verdikt. Může ji nejprve nechat identifikovat chybějící informace, možné varianty a rozhodovací kritéria.

Užitečná instrukce

„Než navrhneš řešení, vypiš otázky, jejichž odpovědi mohou významně změnit doporučení. Dokud tyto informace nemáš, označ své závěry pouze jako předběžné.“

Jak sestavit efektivní zadání pro AI

Pro běžnou podnikatelskou práci není nutné studovat složitou teorii tvorby promptů. **Většinu užitečných zadání lze sestavit z několika praktických prvků.** Nemusí být vždy ve stejném pořadí ani být všechny použity současně; čím významnější je úkol, tím pečlivěji je vhodné vymezit ty prvky, které mohou ovlivnit výsledek.

Cíl: požadovaný výsledek

Nejdříve je nutné přesně určit, co má AI udělat. Jiný výstup vznikne při požadavku „vysvětlí problém“, jiný při „navrhni tři varianty řešení“ a jiný při „najdi slabá místa tohoto návrhu“. **Cíl by měl být popsán jako konkrétní pracovní činnost.** Například:

- porovnat dvě cenové varianty a uvést jejich výhody a rizika,
- z **obchodních poznámek připravit strukturu nabídky,**
- najít ve smlouvě ustanovení, která mohou ovlivnit cash flow,
- zkontrolovat tabulku tržeb z hlediska neobvyklých změn,
- **převést odborný text do srozumitelného e-mailu zákazníkovi.**

Kontext: co musí AI o situaci vědět

Kontext znamená fakta, která mohou změnit výsledek. Typicky jde o velikost firmy, obor, cílového zákazníka, cenový segment, časové období, dostupný rozpočet, kapacity, prodejní kanál, očekávaný tón komunikace nebo konkrétní omezení. **Pokud má AI analyzovat data či dokumenty, je vhodné vysvětlit také význam sloupců, použitých zkratk a interních pojmů.**

Role nebo perspektiva: z jakého úhlu má AI problém posuzovat

U složitějšího zadání může **pomoci určit odbornou perspektivu,** napří-

klad „přistupuj k tomu jako zkušený B2B obchodník“, „analyzuj problém z pohledu finančního ředitele“ nebo „zkontroluj text jako nákupčí zákazníka, který hledá důvody, proč nabídku odmítnout“. **Samotné určení role nezaručuje správnost ani z AI nedělá skutečného odborníka,** může však pomoci vymezit perspektivu a hodnotící kritéria, na která se má výstup zaměřit.

Praktická ukázka: role mění perspektivu

Prompt A: „Zhodnoť tuto nabídku služeb.“

Prompt B: „Jsi nákupčí ve středně velké výrobní firmě. Zhodnoť přiloženou nabídku dodavatele z pohledu zákazníka, který porovnává tři konkurenční nabídky. Uveď, co je nejasné, co působí nedůvěryhodně, co chybí pro rozhodnutí a které argumenty jsou skutečně přesvědčivé. Poté navrhni pět konkrétních úprav nabídky.“

Druhá varianta **nedává AI pouze úkol, ale také perspektivu a hodnotící kritéria.** Místo obecného stylistického hodnocení tak může odhalit konkrétní obchodní slabiny. Výstup tak může být cílenější a lépe strukturovaný, jeho věcnou správnost je však stále nutné ověřit.

Podklady: z čeho má AI vycházet

Pokud jsou k dispozici skutečná data, smlouva, ceník, firemní směrnice, zápis z jednání nebo předchozí nabídka, **je zpravidla lepší dodat je jako podklad než očekávat, že AI správně doplní chybějící informace.** U důležitých úkolů lze také výslovně určit, že má vycházet pouze z přiložených materiálů.

Příklad omezení zdrojů

„Pracuj pouze s přiloženým ceníkem, obchodními podmínkami a zápisem z jednání. Pokud některý údaj v podkladech není, napiš ‚neuvedeno‘. Nevytvářej nové ceny, termíny, reference ani závazky.“

Pokud použitý nástroj umožňuje vyhledávání ve veřejných zdrojích, omezení práce pouze na dodané podklady může zvýšit dohledatelnost a ověřitel-

nost výstupu, protože je jasně vymezeno, z čeho má AI vycházet. **Samo o sobě však nezaručuje správnost, která závisí i na kvalitě a úplnosti podkladů.** U úkolů vyžadujících aktuální údaje, například rešerše trhu, konkurence nebo legislativy, může být naopak práce s ověřenými veřejnými zdroji nezbytná.

Vymezení hranic zadání

Negativní instrukce jsou v podnikání užitečné zejména tam, kde by domyšlená informace mohla vytvořit reálný problém. Typické příklady jsou:

- nevymýšlet reference, garance, ceny nebo statistiky, nepřisuzovat zákazníkovi motivaci, která není doložena, neoznačovat neobvyklou položku v datech automaticky za chybu a neměnit podmíněný závěr na jisté tvrzení.

Formát: finální výstup

Stejná informace může být užitečná v několika podobách. Majitel firmy může chtít stručné doporučení na půl stránky, obchodník osnovu prezentace, projektový manažer tabulku úkolů a marketingový pracovník tři varianty textu. **Pokud formát neurčíme, AI si jej zvolí sama a výsledná podoba se často nemusí shodovat s tím, co jsme si představovali.**

Proto je užitečné požadovaný výstup co nej přesněji popsat – například určit jeho délku, strukturu, členění, požadované sloupce tabulky nebo způsob zvýraznění důležitých informací. Často může pomoci **poskytnout AI vzorový výstup**, který odpovídá požadované podobě, a **požádat ji, aby zachovala jeho strukturu a styl.** Bez takové specifikace AI neví, co si uživatel představuje pod pojmy „dobrá prezentace“, „přehledný report“ nebo „profesionální nabídka“.

Příklad požadovaného formátu

„Výstup rozděl do tabulky se sloupci: problém – důkaz v podkladech – obchodní dopad – míra rizika – doporučený další krok. Na začátek přidej trivnět manažerské shrnutí.“

Jedno zadání často nestačí: pracujte v několika krocích

U složitějších úkolů nebývá vhodné očekávat, že jediný dlouhý prompt vyřeší celý problém v jednom kroku. Prakticky bývá **efektivnější rozdělit práci do několika navazujících kroků.** Nejprve nechat AI porozumět podkladům a vyjasnit nejasnosti, potom vytvořit návrh a až následně jej kriticky zkontrolovat nebo převést do finální podoby. **Uživatel tak průběžně vidí, z čeho systém vychází, a může zasáhnout dříve, než se chybný předpoklad promítne do celého výstupu.**

Například při přípravě nové služby může první krok znít: „Z těchto poznámek identifikuj hlavní problém zákazníků, cílovou skupinu a otevřené otázky.“ Teprve po doplnění chybějících informací lze pokračovat: „Navrhni tři varianty nabídky s rozdílnou cenovou logikou.“ Až třetí krok může být kritický: „U každé varianty najdi důvody, proč by ji zákazník odmítl, a navrhni, jak tyto slabiny ověřit.“ Tento postup obvykle poskytuje větší kontrolu než pokyn, který v jednom odstavci žádá analýzu trhu, návrh produkce, ceny, marketing i finální prezentaci.

Praktický tříkrokový model

1. „Nejdříve shrň, čemu z podkladů rozumíš, a vypiš chybějící informace.“
2. „Po doplnění informací připrav návrh a jasně označ všechny předpoklady.“
3. „Nyní návrh kriticky zkontroluj, hledej slabá místa a teprve potom vytvoř finální verzi.“

Nejčastější chyby při zadávání podnikatelských úkolů

Některé typy zadání ponechávají AI příliš velký prostor pro interpretaci. **Výsledkem může být obecný, obtížně ověřitelný nebo pro konkrétní rozhodnutí málo použitelný výstup.** Typicky jde například o následující zadání:

- „Vymysli marketing pro naši firmu.“
- „Analyzuj naši firmu a řekni, co máme zlepšit.“
- „Zkontroluj tuto smlouvu.“

- „Navrhni nejlepší cenu našeho produktu.“
- „Porovnej nás s konkurencí.“
- „Vyhodnoť tuto tabulku.“
- „Řekni mi, která varianta je nejlepší.“
- „Najdi všechny problémy v tomto dokumentu.“

Taková zadání sice nejsou nutně nepoužitelná, ale **ponechávají AI příliš velký prostor pro vlastní interpretaci.** Chybí v nich například informace o cíli, kontextu, hodnotících kritériích, dostupných podkladech, požadované podobě výsledku nebo hranicích, které systém nemá překračovat. Právě jejich doplnění často rozhoduje o tom, zda vznikne pouze obecná odpověď, nebo výstup, který lze skutečně využít v podnikatelské praxi.

AI jako oponent, ne pouze jako potvrzení vlastního názoru

Jedním z méně nápadných rizik je **potvrzovací zkreslení.** Například podnikatel zadá „vysvětl, proč je zvýšení ceny o 15 % správný krok“. **Takto formulované zadání může model směřovat k hledání argumentů podporujících předem daný závěr.** Pro kritické posouzení bývá vhodnější požadovat argumenty pro i proti a výslovně uvést, že AI nemá upřednostňovat výchozí názor uživatele.

Lepší varianta

„Zvaž zvýšení ceny našeho hlavního produktu o 15 %. Uveď argumenty pro i proti, podmínky, za kterých by tento krok dával smysl, možné reakce zákazníků a informace, které bych měl před rozhodnutím zjistit. Neupřednostňuj můj předběžný názor. Nakonec navrhni tři způsoby, jak změnu otestovat s omezeným obchodním rizikem.“

Tento princip lze použít prakticky u všech důležitějších rozhodnutí: nábory zaměstnanců, vstupu na nový trh, investice do technologie, změny dodavatele nebo marketingové kampaně. Hodnota AI nemusí spočívat pouze v tvorbě odpovědi, často je cennější jako rychlá